

Nr 145.

Av herr **Reuterskiöld, m. fl.**, om vissa ändringar i gällande bestämmelser rörande förlust av kommunal rösträtt på grund av uraktlåten utskylds betalning.

Genom den s. k. kompromissreformen av 1918 ersattes i *kommunallagarna* föreskriften om *rösträttsdiskvalifikation* på grund av häftande för utskylder, som förfallit till betalning under något av sist förflutna tre kalenderår, med den nu gällande om diskvalifikations upphörande, så snart ett års utskylder blivit erlagda. Denna reform medförde, enligt konstitutionsutskottets yttrande i utlåtandet nr 29 vid 1921 års riksdag, att "åtminstone en lättnad vunnits i de efterverkningar av tillfälliga ekonomiska svårigheter, som drabbat många oförvitliga medborgare i form av rösträttens förlust". Utskottet torde här hava haft i tankarna den uppdelning av försumliga skattebetalare efter "oförvållad oförmåga" och "bristande vilja", varom utskottet i sitt utlåtande nr 28 vid samma riksdag utförligare talat. Om alltså 1918 års reform har sin väsentliga grund i behovet att genomföra en dylik uppdelning och om detta behov, såsom av utskottets först anförda yttrande framgår, genom reformen blivit endast i viss mån tillgodosett, eftersom n. v. ordning allenast medfört en "lättnad", så torde icke något skäl kunna anföras mot återgång till det äldre stadgandet ang. tre års utskylder, såvida samtidigt kan genomföras en ordning, vilken fullt tillgodoser det uppdelningsbehov, varom utskottet talat.

Att underlåten utskylds betalning i följd av "bristande vilja" bör medföra förlust av rätten att rösta icke blott när häftandet omfattar treårsperiodens alla år, utan så snart underlåtenheten hänför sig till något av de tre åren, torde icke behöva någon särskild motivering, eftersom häftandet i och för sig för utskylder här är tillräcklig grund. Och att såsom "bristande vilja" bör betraktas varje fall, när icke "oförvållad oförmåga" visats föreligga, torde icke heller kunna bestridas, då t. o. m. 1918 års utredning och 1921 års konstitutionsutskott funnit de olika grunderna till det uteblivna fullgörandet av skatteplikten böra sammanfattas i antingen "bristande vilja" eller "oförvållad oförmåga".

Vad åter angår denna uppdelnings åstadkommande på ett mera effektivt sätt än den n. v. ordningen förmår, må till en början erinras att i princip redan nu gällande lag medger kommunalrepresentationen, att vid "verkligt ömmande omständigheter" medgiva efterskänkande av oguldna utskylder (K. F. L. § 21 och K. F. S. § 18). Detta stadgande säkerställer dock icke förhandsprövning av frågan, innan uppbördsstämma hållits, och ej heller har angivits någon bestämd ordning för frågans upptagande. Det torde emellertid icke erbjuda någon svårighet att i detta hänseende fullständiga gällande lagstiftning och där införa erforderliga stadganden, alldeles oberoende av rösträtsreglerna.

Att "oförvållad oförmåga" icke bör antagas föreligga eller dess möjliga förhandenvaro ens undersökas utan att ansökan härom gjorts, synes ligga i sakens natur. Dylik ansökan, som givetvis måste åtföljas av nödiga handlingar till styrkande av grunden för denna oförmåga, vare sig den består i sjukdom, oförvållad arbetslöshet eller annat, bör ingivas till prövningsmyndigheten, som beträffande kommunalutskylder redan nu är kommunalrepresentationen, senast vid den tid, då debiteringslängden skall fastställas, samt avse antingen befrielse från eller nedsättning av det påförda beloppet eller, när oförmågan är rent tillfällig, visst uppskov med betalningen. Prövningsmyndigheten har därefter att vid eventuellt bifall till ansökningen giva de närmare föreskrifter, som kunna härav förordas. Någon verklig svårighet för vederbörande kommunalorgan att utreda förhållandet kan icke förefinnas, och den nödiga garantien mot möjligt missbruk ligger i det redan nu gällande stadgandet, att för bifall fordras kvalificerad majoritet. I den mån ansökningen avser även utskylder, som bero av kyrkostämmas beslut om uttaxering, synes den böra underställas sagda stämmas avgörande, varemot i fråga om landstingsskatten K. B. lär kunna verkställa prövningen i detta fall lika väl som beträffande avkortning.

Då prövningen av nu ifrågasatta ansökningar skall verkställas vid årsskiftet och alltså mer än $\frac{1}{2}$ år innan röstlängdens justering äger rum, saknas varje anledning antaga, att prövningen skulle påverkas av eller ens erhålla sken av sammanhang med rösträttsdiskvalifikation. Frågan framträder och avgöres helt och hållet såsom en fråga om oförvållad betalningsoförmåga utan att vare sig behöva eller kunna sammanblandas med den om rösträtt. Tvärtom medför avgörandet på detta sätt, att ingen särskild sakprövning erfordras eller får äga rum vid röstlängdens upprättande och fastställande, utan skall då automatiskt en var, som häftar för utskylder, anses såsom icke röstberättigad, i det att redan debiteringslängden rättats i enlighet med befrielse-, nedsättnings- eller uppskovsbeslutet.

Med stöd av vad sålunda anförts och under åberopande jämväl vad i motionerna nr 172 i första kammaren och nr 253 i andra kammaren anförts, hemställes,

att riksdagen ville för sin del besluta följande ändrade lydelse av:

1) *K. F. L.*

§ 8.

Rättighet — — — — ålder.

Sådan — — — — —

a) — — — — —

b) — — — — —

c) — — — — —

d) icke erlagt honom påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sist förflutna kalenderåren, så vitt han icke genom avskrivning, efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning därav i härför stadgad ordning för dem upphört att häfta.

e) — — — — straffpåföljd.

§ 21.

Mom. 1. Sedan — — — — biträder.

Mom. 2. Till beslut — — — — —

a) — — — — —

b) — — — — —

c) — — — — —

d) — — — — —

e) — — — — —

f) — — — — —

g) efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning av oguldna kommunalutskylder.

Mom. 3. Med — — — — —

Mom. 4. Efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning av oguldna — — — — föreligga.

Mom. 5. Beslut — — — — ske.

§ 65.

Mom. 1. Debiterings- och uppbördslängden — — — — funnit fog. Nämnda stämman skall ovillkorligen — — — — sammanträda. (= n. v. § 65 i ett stycke).

Mom. 2. Har skattskyldig i följd av sjukdom, oförevallad arbetslöshet eller annan liknande grund blivit oförmögen att gälda honom behörigen påfört utskyldsbelopp, må han senast åtta dagar före stämman, varom i mom. 1 sägs, till stämmans ordförande ingiva ansökan om efterskänkande,

nedsättning eller uppskov med betalning av beloppet, skolandet därvid vara fogade nödiga bevis om de förhållanden, varpå ansökan grundas. (= nytt mom.)

§ 66.

Kommunalstämma — — — — framställas, *ävensom över de ansökningar, varom i § 65 mom. 2 sägs, genast besluta och* — — — — månad.

§ 9.

2) K. F. S.

Rättighet — — — — ålder.

Sådan — — — —

a) — — — —

b) — — — —

c) — — — —

d) icke erlagt honom påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sist förflutna kalenderåren, så vitt han icke genom avskrivning, efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning därav i härför stadgad ordning för dem upphört att häfta.

e) — — — — straffpåföljd.

§ 18.

Mom. 1. För varje — — — — biträder.

Mom. 2. Till beslut — — — —

a) — — — —

b) — — — —

c) — — — —

d) — — — —

e) — — — —

f) — — — —

g) efterskändande, *nedsättning eller uppskov med betalning* av oguldna stadsutskylder.

Mom. 3. Med — — — —

Mom. 4. Efterskänkande, *nedsättning eller uppskov med betalning* av oguldna — — — — föreligga.

Mom. 5. Beslut — — — — ske.

§ 67.

Mom. 1. Anmärkning — — — — utslag. Om efter — — — — på denna (= n. v. § 67 i ett stycke).

Mom. 2. Har skattskyldig i följd av sjukdom, oförvållad arbetslöshet eller annan liknande grund blivit oförmögen att gälda honom behörigen påfört utskyldsbelopp, må han inom den i mom. 1 sagda tid till magistraten ingiva ansökan om efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning av beloppet, skolande därvid vara fogade nödiga bevis om de förhållanden, varpå ansökan grundas. Över sådan ansökan avger magistraten skyndsamt yttrande till allmänna rådstugan eller stadsfullmäktige, som däröver genast beslutar; och åligger det magistraten att meddela de ytterligare föreskrifter, vartill beslutet må föranleda. (= nytt mom.)

§ 15.

3) K. F. K.

Mom. 1. Sedan — — — — biträder.

Mom. 2. Till beslut — — — — —

a) — — — — —

b) — — — — —

c) — — — — —

d) — — — — —

e) — — — — —

f) — — — — —

g) efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning av oguldna kommunalutskylder.

Mom. 3. Med — — — — —

Mom. 4. Efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning av oguldna — — — — föreligga.

Mom. 5. Beslut — — — — ske.

§ 38.

Mom. 1. Vad — — — — stadgat (= n. v. § 38).

Mom. 2. Har skattskyldig i anledning av sjukdom, oförvållad arbetslöshet eller annan liknande grund i föreskriven ordning ansökt om efterskänkande, nedsättning eller uppskov med betalning av oguldna kommunal- eller statsutskylder, skall ansökningen, i vad den avser belopp, som beror av kyrkostämmas uttaxeringsbeslut, underställas kyrkostämmas skyndsamma prövning.

4) K. F. Landst.

§ 52.

K. B. beslutar om avkortning och avskrivning, så ock om befrielse från, nedsättning eller uppskov med betalning av landstingsmedel under — — — — kronan.

Stockholm den 21 januari 1924.

C. Reuterskiöld.

Ernst Svenson.

Oscar Ericson.